

TAJLAND, BANKOK

Zemlja čudesnih planinskih venaca, velikih plodnih nizija, džungli i savana, neponovljivih kulturno – istoriskih spomenika, toplog mora, prelepih plaža, izvrsne kuhinje i najatraktivnijeg noćnog života.

Tajland je kraljevina u jugoistočnoj Aziji (pod imenom Sijam do 1939. godine).

Stanovništvo: 65 miliona.

Tajlandani (Sijamci 53%, Laošani 26% Kinezi 11% Malajci 4% Kmeri 2%.

Glavni grad: Bangkok 7,5 miliona stanovnika.

Veroispovest: budisti 94% muslimani 6% (uglavnom Malajci).

Zvanični jezik: Tai.

Zavaljen u udubnom sedištu aviona, čitam turistički prospekt. Piše da je Bangkok jedan od najinteresantnijih i najposećenijih gradova jugoistočne Azije poznate po svom bogatom noćnom životu. Prestonica zemlje je od 1782. Leži na mnogobrojnim ostrvima najduže tajlandske reke Menan (Čao Frada) ili evropski rečeno Čao Praja. Ispresecan je kanalima na kojima su živopisne ploveće pijace. Među četiri stotine njegovih čudesnih hramova predlaže nam se da obavezno vidimo Vat Po, u kome je osnovana najstarija obrazovna institucija u gradu, Vat trimitr sa statuom zlatnog Bude, i Vat Bančamabopit tzv. Mermerni hram, biser razgledanja predstavlja Velika kraljevska palata sa hramom Smaragdnog Bude, remek-dela sijamske arhitekture.

Pored Bangkoka planiram i da se malo kupam zato čitam dalje gde mi se to preporučuje. Nema dileme, Pataja. Pataja je jedno od najpoznatijih letovališta u Jugoistočnoj Aziji smešteno u zalivu 150 km. južno od Bangkoka. Do pre tri decenije malo ribarsko selo obraslo bujnim tropskim rastinjem postalo je nadaleko poznati turistički centar sa luksuznim hotelima izgrađenim na divnim peščanim plažama koje zapljuskuje toplo i prozirno more, bogato raznobojnim koralima.

Dok sam bezbrižno dremuckao u avionu, nebo iznad Tajlanda je bilo tako obično kao i svuda u jugoistočnoj Aziji. Tek sam sutradan primetio udobno zavaljen u hotelskoj naslonjači, jarkih boja, da je nebo sasvim drugojačije nego kod nas. Nekako je nežno i meko jer isparenja prašuma i reka stvaraju magličasti veo kroz koji boje gube svoju jasnoću. Tu nema jakih kontrasta između svetlosti i tame kakve se viđaju u suvom vazduhu pustinjaških prostranstava. Spore crvene reke koje se prelivaju iz crvene u žutu boju su rezultat blata, reke su prosto blatnjave i u njima se kupaju žućkasta deca kojima to ne smeta. Te trome reke zajedno sa tom dečurlijom nekako duboko i teško dišu pod vrelim suncem, čak su i široki ogromni listovi nepregledne prašume crvene boje sa blagim prelazima ka žutoj. Sve je nekako nestvarno, sve je nekako žućkasto, reke,

prašume pa čak i deca.

Polako shvatam da se nalazim u Tajlandu, zemlji velikoj kao desetak Srbija, koja zahvata delove dva poluostrva, Indokine i Malaje. Tajland se pre drugog svetskog rata zvao Sijam, što bi značilo „zlatna zemlja“. Današnji naziv Tajlanda u bukvalnom prevodu značio bi „Zemlja slobodnih ljudi“. Ono što je za Evropu Dunav ili Nil za Egipat to je za Tajland reka Čao Praja ogromna, mutna i prljava ali koja znači život za kosooke ljude koji žive na njenim blatnjavim obalama. Za razliku od Dunava, ali slično Nilu u Egiptu, povrće i voće divnih boja i fantastičnog ukusa, duvan, šćerna trska, biber, kafa i pirinač uspevaju u ovim dolinama koje su plodne zahvaljujući poplavama baš ove reke, reke hraniteljke, reke Čao Praja. Iako smo se vozili udobnim, šarenim autobusima pored reke diveći se zmijastim stabljikama koje su izvirivale iz blatnjave reke na čijim su se vrhovima nalazili lotosi sa predivnim ružičastim cvetovima, nekako se osećala lepljiva vlaga uprkos delovanju raspisničkog sunca koje je nemilosrdno slalo svoje vrele zrake ne štedeći se ni malo. Gusta raskošna prašuma raste do ivice reke. Naš put je vijugao prateći sjaj Sunca koje je tamno zelenilo prašume pretvarao u purpur. Sve je nekako bilo nestvarno, ružičasto. Iza tog čudnog, raznobojnog lisnatog zastora daleko napred su svetlucali kao zlatom opšiveni šiljati hramovi i zlatne pagode poredane kao kada deca ređaju kockice. Osećali smo se nekako čudno kao neka radoznala deca. Upravo smo prolazili pored plantaža kokosovih palmi i banana, a svud cvrkut predivnih tropskih ptica svih veličina i boja.

Pored zlatnih pagoda koje su nagoveštavale sjaj, luksuz i bogastvo, u isto vreme pokazivao se jedan sasvi drugi Tajland. Kraj obale u vodi kuće na kolju, kao neke sojenice iz Rusije, od crvenkastog drveta, ili bambusovih stabala, sa krovovima koji su imitirali pagode, zašiljeni, ali su bili ne popločani već pokriveni suvim palmovim lišćem. Ispred kuća na letnjoj nesnosnoj žegi vidim decu koja se brčkaju, muškarce koji su zaklonili glave tropskim šlemovima, žene sa onim tipičnim šeširima od bambusove trske, koji im obično služe za rad na pirinčanim poljima.

Stanovništvo Tajlanda od oko 40 miliona sačinjeno je od nekoliko etničkih grupa dok je najbrojniji narod Tai. Oni su pre četiri hiljade godina živeli u Kini. Najveći migracioni talasi naišli su u trinaestom veku u vreme kada su azijski narodi bežali pred pokoljima Kublaj-kana. Tada su na teritoriji današnjeg Tajlanda živeli Kmeri koje su došljaci najurili jer su bili mnogobrojniji i osnovali svoju prestonicu koju su nazvali Sukotaj. Kada su ih nekoliko vekova kasnije napali Burmanci oni su krenuli niz žutu reku Čao Praju do njene široke močvarne doline blizu ušća u more i tu je pre dva veka osnovan Bangkok.

Rezultat duge sijamske istorije je bogata i nezavisna kultura, mada pod jakim uticajem Kine, odakle su oni ustvari došli a takođe se nalaze i pod jakim uticajem Indije odakle su dobili svoju današnju religiju budizam.

Imaju ogromnu sreću da žive u jednom od najplodnijih krajeva zemljine kugle. Ovo je samo jedna od desetak zemalja naše planete koje se mogu same ishraniti bez uvoza hrane. Tajland ima ogromno bogastvo u šumama skupocene tikovine, more i reke bogate ribom, a njegovo rudno bogastvo je neiscrpno: gvožđe, uglj, nafta, kalaj, cink, mangan, zlato i drago kamenje! Imali su sreću da su ih svi ratovi modernog doba mimoišli, a oni iz daleke prošlosti su se sveli samo na neke incidente sa susednom Burmom. Obično se to završavalo viteškom borbom dva kralja na slonovima. Takođe su imali sreću da budu jedina zemlja jugoistočne Azije koja je izbegla poplavu evropskog imperijalizma u 19. veku. Kao rezultat svega toga je da se Tajlandani stalno smeše, ne možete videti nigde ozbiljno ili tužno lice. Slični su nama po tome što ako im se desi nešto loše mi kažemo obično ma nema veze, Tajlandanin će reći: „Mai pen rai“ ne mari ništa. Ono što izdvaja Tajland od svih istočnih zemalja je bogastvo. Pre sto godina Evropljani su opisivali Bangkok kao ploveći grad sa kućama na vodi, dok Bangkok grad anđela kako se zove na tai jeziku, a danas to i nije više. Većina kanala je popločana i pretvorena u ulice i avenije, a stare drvene kuće su srušene. Na njihovom mestu su nikli su prelepi hoteli američkog tipa, bioskopi sa erkondišnom, skupi noćni klubovi i restorani. Fasade oblakodera prekrivene su ogromnim bioskopskim plakatima šarenim kao naša liciderska srca. Kroz ovaj ogromni grad teku široki bulevari kojima prolaze đaci besprekorno čisti, u belim košuljama i plavim pantalonama, dok red održavaju policajci utegnuti u američke uniforme. Samousluge su kao na Zapadu. Pored Singapura, Bangkok je svakako najčistiji grad u ovom relativno prljavom kraju sveta. Što čovek dublje zalazi na istok sve više uviđa gde je postojbina svetske kulture, ali ipak i pored ove modernizacije Bangkok nije sasvim izgubio svoj orijentalni šarm. Na njegovoj periferiji mogu se videti uski lišćem prekriveni kanali, možete se diviti ljupkim drvenim kućicama na kolju nadnetim nad vodu. Mnoga deca još uvek idu u školu vodenim autobusima, žene nagih grudi se kupaju u reci, a na obalama kanala grupice studentkinja sede na asurama i ručaju ono što su kupile u pokretnim restoranima. Tu su uski čamci u kojima

žene kuvaju i prodaju jevtino tanjiriće supe od rakova, makarone od pirinča i razne za nas nepoznate đakonije i voće.

Srce Bangkoka je čudesni grad kraljevskih palata, manastira zvanih „vat“ i hramova od dragog kamenja, perli i šarenog stakla. Sazidao ga je 1785. godine general Čakri, osnivač nove sijamske dinastije koji je proglašen za Ramu I. Tada je grad zauzimao petinu celog Bangkoka. Visoki zid opasuje jednu fantastičnu arhitekturu nalik na ilustracije istočnjačkih bajki, ali kojoj se ne može priznati neka velika umetnička vrednost. Ceo kompleks zdanja nastao je za vreme devet monarha dinastije Čakri. Poslednji njen izdanak, kralj Fumibol Aduladaj, danas je ustavni monarh. Današnji kralj je ljubitelj jedrenja i kompozitor džez melodija, ali je poznatiji po svojoj supruzi, lepotici Sirikit.

Da se opiše kraljevska palata starog Sijama ili njegov hram trebalo je imati hartiju od svile, slova od zlata i sve to prevučeno jarkocrvenim lakom. Sve je beskrajno kitnjasto, sjajno, bleštavo, svetlucavo, izreckano, izvijeno, naslikano, šareno, treptavo, raskošno, bogato i raznobojno, prenatrpano ukrasima toliko da za naš evropski ukus deluje kao šarena laža. Pa ipak je sve veselo i lepo i sa kojim pravom mi možemo reći da je to kič i da nije lepo. Tajland pripada drugom geografskom polaožaju, drugoj rasi, drugoj civilizaciji mnogo starijoj nego što je naša, pa je sasvim logično da su i njihova shvatanja lepote drugojačija od evropskih. Kroz ogromne kapije od pozlaćene tikovine ulazim u popločano dvorište ispunjeno čudnim raznobojnim zgradama. Čoveku najednom zastane dah i u glavi, već teškoj od tropske omorine još se više zavrti.

Pagode izgledaju kao ogromne svadbene torte na sprat sa redovima izvijenih streha jednih iznad drugih. Sa njihovih ivica vise majušna srebrna zvonca i pevuckaju sa svakim daškom vetra. Izrezbareni crveno lakovani šiljci izvijaju se kao rogovi mitoloških jednoroga sa svake pagode. Među palatama od mramora, zlata, porculana i dragog kamenja stražare stilizovani lavovi, obloženi žadom i koralima i ogromne figure grotesnih ratnika zelenih nogu sa zubatim maskama na licu i topuzinama od dva metra u rukama.

Slonovi od mrke bronzne stoje u krugovima i izgledaju kao da samo što nisu krenuli prema nama u treptavom vazduhu. Sa krovova od sjanih crvenkastih i zelenih porculanskih opeka i zlatnih kišobrana što strme nebu pod oblake odbija se i poigrava užareno tropsko sunce. Pred vratnicama dvorca od crnog abonasa sa sedefnim šarama keze se zastrašujuća lica „naga“ i „garuda“ a lepe zlatne „kinjari“, polu devojke polu ptice isturaju okrugle grudi čudno izvijene na tankim ptičijim nogama. U kraljevskoj palati su mramorni zidovi islikani cvetovima, zlatno rezbareni prestoli jedan iznad drugog pod zlatnim šupljikavim kišobranama i nad svima njima zlatan presto čun na kojem je nekada sedeo Rama prvi, osnivač dinastije. Otkud presto u obliku čuna? To je zato što je Tajland zemlja vode koja joj daje život i kraljevi su uvek ukazivali rekama poštovanje. Najlepši od mnogobrojnih sijamskih praznika je još i danas plovidba dugokljunog kraljevskog čamca do hrama Jutra.

Poplava turista, poplava svetlosti, poplava zlata, Buda od žeženog zlata u vatu Traimitru težak pet tona, Buda koji stoji u vatu Pra Tohu visok 32 metra, Buda koji leži u hramu svetog smokvinog

drveta, a pored njih je još na desetine Buda koji sede, kleče ili leže, ali svi od zlata. No sve te džinovske bude od zlata nadmašio je jedan patuljak od 60-tak centimetara, a to je famozni smaragdni Buda koji se čuva u dvorskom hramu Pra Kreo kao svetinja nad svetinjama celoga Tajlanda. U odbljescima zlata i sveća jedva se nazire svetlucanje njegovog slabašnog tela uzdignutog do pod samu tavanicu hrama. Na oltaru pod njim obične Bude čuvaju zlatne grane, poklone radža iz Malaje i vladara Laosa. Žrtveni darovi naroda su skromni: tanjirići sa cvetovima lotosa, posude sa pirinčom i zlatni listići za lepljenje. Tako se svaki od nekoliko hiljada Buda u Tajlandu prekriva zlatom, ali pošto u hramu postoji promaja listići lepršaju pa i padaju na mramorni pod hrama, ali nikada niko se ne obazire na taj silni zlatni prah. Ispred kitnjastog dvorca, među terasastim lejama, ćutljivi baštovani prekopavaju zemlju u mramornim saksijama, a u saksijama čudne neke biljke, nisu ni cveće ni kaktusi, niti je ukrasno šiblje, već su to ustvari patuljasti borovi, stari ko zna koliko decenija, veštački smanjeni na način i veličinu „bonsai“.

Ako znamo da su kraljevi unazad nekoliko vekova imali po stotinak žena u haremu koje su bile navodno dvorske igrачice, praunuke dvorskih igrачica ne igraju svoju čuvenu igru „devet dragulja“ samo u kraljevskim palatama, već one danas zabavljaju turiste iz celog sveta u lokalima sagrađenim u starom stilu prvog carstva Sukotai od pre pet vekova. Jedne vrlo tople večeri stigao sam u paviljon od mrko crvene tikovine hladeći se lepezom od palmovog lišća. Sedim na zastrtom podu na crvenim jastučićima za dugim niskim stolom od poliranog drveta, a pred svakim gostom gori sveća i poređano su u krug keramičke činijice raznih boja i jedna veća činija puna kivanog pirinča. Hrana je uglavnom prijatna mada i ne znam šta jedem, ali je možda je tako i bolje. No to i nije bilo važno, jer je mnogo važnija bila atmosfera, ljupke kelnerice koje su prinosile jelo klečeci, drugačije ne bi ni mogle jer sedimo tako nisko.

Na podijumu je svirala sijamska muzika, bambusovi ksilofoni i prigušeni gongovi, muzika koja je za naše evropske uši ipak suviše neobična jer podseća na maukanje mačaka, naravno sijamskih. Zatim su ušle majušne i krhke devojke, sve jedna lepša od druge. Baršunasta lica su im bila divno našminkama, a usne blistave kao rubini ili crveni kineski lak. Bile su u odorama toliko protkanim zlatnim koncima i izvezenim sjajnim kamenjem da su izgledale kao mali blistavi idoli, sa šiljatim zlatnim krunama na glavama, potpuno istim kao što su zlatne „dagobe“ hramovi. One su se lagano kretale scenom igrajući samo svojim lomnim šakama na kojima su pozlaćeni veštački nokti, dok je svaki pokret ruke ili glave je toliko prefinjen i stilizovan da jedino nekom sijamskom kralju može ispričati nešto uzbudljivo! Kada su prelepe igrачice skinule svoje zašiljene zlatne nokte i vitoroge zlatne krune i sele za stolove da razgovaraju sa gostima povelili smo razgovor sa našim vodičem, takođe prelepom devojkom Sutatom o „lepoticama noći“. „Kod nas je prostitucija nešto drugo nego na Zapadu“, rekla je ona. Istina je da je Bangkok komercijalizovao svoje draži i da se danas zadovoljenje strasti nudi, plaćeno ili besplatno po barovima, noćnim lokalima i naravno po čuvenim salonima za masažu. Posle Vijetnamskog rata su nikli ovi naši hoteli nebu pod oblake. Aerodrom Bangkok je postao raskrsnica svih letova iz Amerike i Evrope za Daleki istok, Australiju i Polineziju, a devojke sa siromašnog severa zemlje, a tamo su najlepše, spustile su se u „grad anđela“ da i same postanu anđeli provoda. „Kod nas je uživanje u ljubavi deo vekovne filozofije. Mi smatramo da je to posao koji se obavlja iz važnih i pristojnih razloga. Kada sijamski muškarac na ulici sretno ženu za uživanje kako ide sa svojim suprugom on je pozdravlja i pita za zdravlje. Tu nema ničeg sramotnog i treba da znate da su to većinom žene iz unutrašnjosti koje se bave prostitucijom da bi uštedele za kupovinu, recimo dva bivola. Čim uštede dovoljno vraćaju se kući zato su ovde kod nas prostitutke uvek bile mlade, sveže i često vrlo lepe. Neke od njih ostaju u gradu i počinju da otvaraju restorane ili prodaju nekretnine, ali većina želi male stvari, vraća se kući na sever i osniva porodicu“, završava priču Sutatom.

Moj vodič Sutatom predložila mi je za dobru napojnicu da mi pokaže nešto što obični turisti nikada ne mogu videti, a to je njeno rodno mesto koje se nalazi na ivici severne prašume Tajlanda. Potiče iz plemena koje gaji opijum, njeni preci bili su tu još pre dolaska naroda Tai i ni sada ne priznaju današnje granice. Zovu se Akak Karen Meo. Odleteli smo avionom do glavnog grada te provincije po imenu Čijan Maj, koji ima oko 100.000 stanovnika. Kako smo stupili nogom na tlo prosto nam je svanulo jer je temperatura bila za 10 do 15 stepeni niža nego u Bangkoku. Uživali smo gledajući raskošne zelene planine u blizini i udišući blag vazduh.

Ovaj deo zemlje je postojbina sijamske kulture. Čuven je po starim manastirima i selima zanatlija, a najviše po lepoti žena. Obučene u bele bluze i duge uzane suknje od teške svile one su sitno koračale dok su im se na crnoj glatkoj kosi njihali nizovi jasmína i nepoznatog tropskog cveća. Obzirom da se nalazi se na severnom putu kojim su prolazile burmanske i sijamske vojske, Čijan Maj je bio poprište borbi kraljeva ovih dveju zemalja. Nekada je bio strateški važan grad dok je sada miran i provincijalan, ali interesantan zbog spomenika i lepih devojaka.

Autobusom smo putovali od jednog do drugog sela specijalizovanih zanatlija u okolini grada. Videli smo „srebrno selo“ u kojem su vešte ruke zanatlija kovale divne okrugle posude, grivne i ogrlice, zatim „tikovo selo“ gde su rezbari stvarali čitave rascvetale površine u nameštaju od tikovine, tog skupocenog drveta. U „lakovanom selu“ ljupke devojke su ukrašavale zlatom čašice i tanjiriće i prelivale ih rastopljenim lakom. U njenom rodnom selu ostali smo samo nekoliko časova, koje se zove „svileno selo“ potoci meke sirove svile prelivali su se pred našim očima u nijansama svih boja. Kad sam joj objasnio da imamo nešto zajedničko ona me je nekako detinjasto upitala „a šta je to“?. Ti se dete iz svilenog sela a ja sam dečak iz svilene varoši u prelepoj Srbiji za koju ti nisi nikada čula i da se moja lepa svilena varoš čak tako i zove, Svilajnac. Možda je najdražesnije bilo selo odakle je poticala njena majka gde smo posetili njene rođake, a to se selo zove, „selo suncobrana“. Okrugli papirnati amreli šareneli su se pored puta do njene bake kao rascvetane petunije. Njih su crtežima cvetova ukrašavale lepoticice, malo kosih očiju, zanete u svoj posao praveći se da ne poznaju rođaku koja ide sa nekim nepoznatim Evropljaninom, svakako neznajući da je ona samo moj vodič a ne prodavačica ljubavi.

Polako smo se udaljavali sve više od Čijan Maja. Drveće ananasa, manga, puzavice purpurne boje, „plameno cveće“ šiljatih cvetova počeli su zamenjivati impozantna stabla tikovine. Gajenje i prodaja opijuma u Tajlandu zvanično je zabranjena od 1960. godine, ali iza zelenog paravana džungle vrlo je lako sakriti male njivice maka. Do ovih plemena je teško doći i tako se drevno zanimanje nomadskih plemena nastavlja, mada je to vrlo težak posao a zaradu uzimaju seoski pretprodavci, sve do evropskih dilera, njima ostaje samo skromna zarada, a oni od toga žive i moraju se zadovoljavati mrvicama koje dobijaju. Želeo smo da znam šta znači njeno ime na sijamskom i ljupko se smejući rekla je „svetla mesečina“ i dodala da se uvek ženskoj deci daju neka poetična imena.

Tajland je danas najbudističkija zemlja sveta i za svakog je muškarca poželjno da bude kaluđer bar nekoliko meseci i za to vreme on se ponaša kao pravi kaluđeri, nosi žutu togu, posti do podne, ne pije alkohol i nema telesnog dodira sa ženama. Tri meseca kaluđeri studiraju i razmišljaju o budističkoj filozofiji čiju osnovu čine ideje da patnja dolazi od suviše jake želje i da samo ljubav i samilost mogu doneti sreću.

Tamni kameni slonovi tri metra visoki sa zubima od prave slonovače čuvali su prilaze budističkim manastirima u okolini Čijan Maja. Još izdaleka se videlo mnoštvo ogromnih belih zvona sa kopljastim vrhom, uramljenim tamnozelenim prašumskim lišćem. Iz hramova bleštavih od plavih i crvenih staklića izlazili su kaluđeri obrijanih glava, dok im je jednostavni platnjeni čaršav koji je otkrivao jedno rame bio je elegantna odeća, kao toga starih Rimljana. Savršeno ozbiljni nisu gledali u turiste koji su se muvali unaokolo ne znajući šta pre da snime kud pre da pogledaju. Svakog jutra u Tajlandu na stotine mladih budističkih kaluđera kreće iz manastira da prosi hranu. Oni to čine nemo držeći bakarni tanjir ali svaki Tajlandanin smatra svojom dužnošću da pruži kaluđeru makar šolju pirinča jer je i sam između dvadeset prve i dvadeset treće godine isto tako prosio hranu što nije mimoišlo ni samog kralja Famibola.

Polako se vraćamo u Bangkok i tamo nas dočekuje topli monsunski dan. Bangkoške ulice ukrašene su fotografijama kraljevskog para u prirodnoj veličini. Bangkoku je tesno, a zauzeo je celu plodnu niziju juga i stremi gore, ka nebu jedinom preostalom slobodnom prostoru, ruši stare četvrti da bi na njihovom mestu za tren iznikle nove četvrti betonskih zgrada. Sve vreme je nesvestan da baš u tom betonu lagano gubi svoju dušu i nadaleko čuven orijentalni šarm.

Veliki bulevar Sukumvit roud. Celom dužinom bule vara pružaju se „betonske noge“. Stepenicama se penjemo da bismo prešli na drugu stranu ulice da bi smo gore mogli da na nekoj maloj železničkoj stanici uhvatimo „nebeski voz“ najnovije čudo Bahgkoka, koji je uspeo da reguliše najzakrčeniji saobraćaj ove regije. NJegovi stanovnici su oduševljeni ovim nebeskim metroom, a mi ipak smo sišli i sa one druge strane ulice uhvatili tuk-tuk. To je motorizovana rikša, koja se ovaj put kretala lagano po našoj želji a ne praveći egzibicije kako to obično rade da bi zabavljali turiste. Čovek koji nas je vozio nije prelazio na trotoar između stolova „ulične kuhinje“ ni preticao ogromne kamione od kojih bi videli samo točkove. Nema jurnjave prečicom, ni provlačenja kroz uzane i mračne soi, uličice, ni prolaska kroz crveno svetlo. Tuk-tuk se zaustavlja ispred našeg hotela gde nas dočekuje nas livrejisani portir. Prolazimo raskošno rashlađenim i mirisnim salonima a napolju nas dočekuje vlažan i topao vazduh, mesto na terasi iznad obale reke Čao Praja. Naručujemo uvek isti Džasmin čaj. Na reci blješte dugačke džunke i lađe u obliku pagode koje klize prema obali starog Tomburija. Iznad reke se nazire rumenkasto nebo koje nagoveštava zalazak Sunca. Taj deo dana zovemo sumrakom a oni ga zovu sanuk. To je je najlepši i najomiljeniji deo dana bilo gde na Orijentu. Kada popusti vrelina, sanuk je uživanje. Nad

rekom su visili nagužvani, bremeniti i sivi oblaci.

„Bang Kou Ku“, u prevodu znači „Selo u senci divljih šljiva“ i polako gubi svoj epitet „Venecije Istoka“. Ustajem rano i čamcem prelazim na drugu obalu ka Hramu zore. Oko mene je mnoštvo ljudi sa buketima cveća. Stojim u redu da uđem u svetište a na tabli ispred nas piše, da je ulaznica trideset bata. Dolazim do raskošnog dela hrama Vat Aruna. Posle izlaska iz hrama vraćam se u svoj hotel najnovijim bangkoškim izumom vozom „Blu skaj“ plav i sjajan spolja a iznutra prijatan i besprekorno čist. Bangkok sam doživeo iz vazduha, sa vode i idući ulicama pešice pa i gotovo lebdeći ovim neobičnim metroom koji je jurio između krovova i velelepkih oblakodera. Bangkok sam doživeo i duhovno gde sam pod raskošnim pagodama u prelepom Zabranjenom gradu slušao izlaganje njihovog sveštenika.